

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Jan

Nazwisko: Iwanowski

Miejsce urodzenia: Lubotyń pow. Łomża

Data urodzenia: 23-12-1929

Imię ojca: Feliks

Imię matki: Marianna

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" (ur. w grudniu 1929) od wiosny 1945 był członkiem konspiracyjnych struktur i następnie (od 22 grudnia 1945 do 9 sierpnia 1948) żołnierzem antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) na terenach powiatów Łomża, Pisz i Ostrów Maz. Walczył z komunistycznymi okupantami kraju m.in. w oddziale NZW pod dowództwem ppor. Michała Bierzyńskiego pseud. „Sęp”, następnie (od końca marca 1947) pod dowództwem sierż. Henryka Gawkowskiego pseud. "Rola" i (od kwietnia 1948) w oddziale NZW pod dowództwem por. Zbigniewa Żwańskiego pseud. „Noc”. Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" figuruje w aktach i zapisach ewidencyjnych oraz w kartotekach WUBP w Białymstoku i PUBP w Łomży z lat 1946-1948. Zapisano w nich także między innymi, że Jan Iwanowski został "mianowany dn. 12 marca 1947 r. dowódcą patrolu PAS [Pogotowia Akcji Specjalnej NZW]". W kartotece WUBP w Białymstoku zanotowano, że (18-letni wówczas) Jan Iwanowski dnia "7 VIII 1948 r. podczas przeprowadzanej operacji na terenie gm. Długobórz pow. Łomża [tj. obławy sił UB-KBW] został ranny, a następnie zmarł". W innych zapisach jako data zranienia w walce i ujęcia Jana Iwanowskiego figuruje dzień 8 sierpnia 1948, a jako data śmierci dzień 9 sierpnia 1948.</p>		<p>Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.</p>

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" występuje (wraz ze stu kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego) w aktach operacyjnych UB z PUBP Łomża i WUBP w Białymstoku z lat 1948-1955 zarejestrowanych jako "Sprawa obiektowa krypt. >Nil-4<". Sprawa ta dot. rozpracowania członków i byłych członków oddziałów NZW podległych Komendzie Powiatu NZW krypt. "Łaba" (obejmującego w latach 1945-1948 tereny pow. Łomża i część terenów powiatu Ostrów Maz.). Akta te zawierają m.in.: plany rozpracowania struktur i członków Komendy Powiatu NZW krypt. "Łaba", schematy organizacji i łączności tej Komendy, spisy "figurantów" rozpracowania, wykazy członków NZW i agentury UB, notatki i sprawozdania funkcjonariuszy UB i MO.

IPN Bi 011/15 (155/IV/e).

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" figuruje w aktach Wydziału "C" KW MO w Białymstoku z lat 1976-1979 zatytułowanych "Kwestionariusze osobowe i karty na czyn przestępczy do charakterystyki nr 50". To opracowanie SB dot. antykomunistycznej organizacji Narodowe Zjednoczenie Wojskowe i jej Komendy Powiatu Łomża kryptonim "Łaba"/ "Podhale" oraz kilku jej zbrojnych oddziałów, w tym oddziału pod dowództwem sierż. Henryka Gawkowskiego pseud. "Rola" - działającego w latach 1945-1947. W kwestionariuszu dot. Jana Iwanowskiego pseud. "Czarnota" (w tomie 6) zapisano między innymi, że ww. "w okresie od kwietnia 1947 roku do października 1947 r. na terenie powiatu łomżyńskiego był członkiem nielegalnej organizacji NZW i wchodził w skład bojówki PAS dowodzonej przez >Rolę< (...). Brał udział w napadach zbrojnych i zabójstwach [funkcjonariuszy UB, MO i ich współpracowników]". Niżej zanotowano, że Jan Iwanowski "w listopadzie 1947 r. przeszedł do bojówki PAS dowodzonej przez >Zbycha< [tj. por. Henryka Jastrzębskiego pseud. >Zbych<]". Zapisano, że (18-letni wówczas) Jan Iwanowski "dn. 8 sierpnia 1948 r. na terenie gm. Długobórz w czasie operacji [UB-KBW] został ciężko ranny i w dniu 9 sierpnia 1948 r. zmarł w szpitalu w Łomży".

IPN Bi 019/92 t. 6 (2/39).

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" figuruje wraz z kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w aktach Wydz. "C" KW MO w Białymstoku z lat 1976-1978 zatytułowanych "Charakterystyka nr 3" i "Kwestionariusze osobowe oraz karty na czyn przestępczy do charakterystyki nr 3". To opracowanie SB dot. zbrojnego oddziału NZW pod dowództwem por. Zbigniewa Żwańskiego pseud. "Noc" - działającego w latach 1947-1951 na terenie powiatów Ostrów Mazowiecka, Ostrołęka i Łomża. Te materiały, w tym kwestionariusze osobowe żołnierzy NZW, zostały opracowane na podstawie materiałów UB z lat 40. i 50. XX w. W kwestionariuszu dot. Jana Iwanowskiego (w tomie 3) zapisano między innymi, że ww. "w okresie od 1945 r. do 1948 r. na terenie powiatu łomżyńskiego był członkiem NZW w bojówce PAS [dowodzonej przez] >Zbycha<, pełnił funkcję zastępcy dowódcy bojówki. W miesiącach kwietniu i maju 1948 r. był członkiem bandy >Nocy< (...). W czasie swej działalności brał aktywny udział w (...) napadach terrorystyczno-rabunkowych i potyczkach z grupami operacyjnymi UB, MO i wojska. W czasie operacji [UB i MO] w 1948 r. został zabity".

IPN Bi 019/2 t. 3 (1/2).

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" figuruje wraz ze stu kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w opracowaniach SB z Wydz. "C" KW MO w Białymstoku z lat 1975-1980 zatytułowanych "Charakterystyka nr 50" i "Kwestionariusze osobowe oraz karty na czyn przestępczy do charakterystyki nr 50". Te opracowania dot. zbrojnych oddziałów Narodowego Zjednoczenia Wojskowego podlegających Komendzie Powiatu Łomża krypt. "Zaporozże"/ "Łaba"/ "Podhale" i walczących z komunistycznymi okupantami kraju w okresie: kwiecień 1945 - grudzień 1949 na obszarach powiatów Łomża, Ostrów Mazowiecka i Ostrołęka. Zawierają m.in. następujące rodzaje dokumentów: charakterystykę ww. struktury NZW, karty Dp-14 oraz kwestionariusze osobowe żołnierzy i współpracowników NZW, które zostały opracowane na podstawie akt różnych jednostek UB i MO z lat 1946-1950. W kwestionariuszu dotyczącym Jana Iwanowskiego (w t. 3) zapisano między innymi, iż ww. w okresie od 23 grudnia 1945 r. do marca 1947 r. na terenie powiatu łomżyńskiego "chodził w bojówce PAS [Pogotowia Akcji Specjalnej NZW] dowodzonej przez >Sępa< [tj. por. Michała Bierzyńskiego pseud. „Sęp”]". Zapisano także, że Jan Iwanowski "w czasie amnestii w 1947 r. nie ujawnił się. Od 1947 r. do 1948 chodził w bojówce PAS [pod dowództwem] >Roli< i >Zbycha<. Brał udział w napadach terrorystyczno-rabunkowych z bronią w ręku na terenie powiatu łomżyńskiego".

IPN Bi 019/90 t. 3 (2/39).

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" występuje (wraz ze stu kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego) w aktach Wydz. "C" KW MO w Olsztynie z lat 1984-1989 zatytułowanych "Charakterystyka nr 44 Komendy Okręgu NZW krypt. >Bałtyk<". Ta charakterystyka i kwestionariusze osobowe dot. członków i partyzantów Narodowego Zjednoczenia Wojskowego podległych Komendzie Okręgu NZW kryptonim "Bałtyk" i jej zbrojnych oddziałów - działających w latach 1945-1947 na terenach powiatów Pisz, Elk i innych. W kwestionariuszu dot. Jana Iwanowskiego pseud. "Czarnota" zapisano między innymi, że ww. w okresie "styczeń - kwiecień 1946 r. był członkiem PAS [Pogotowia Akcji Specjalnej NZW] w Okręgu >Bałtyk< NZW, dowódca Karwowski Jerzy pseud. >Newada<. Brał udział w napadach terrorystyczno-rabunkowych. Po rozwiązaniu PAS Okręgu >Bałtyk< nadal działał w PAS-ie KP NZW Łomża".

IPN Bi 065/52 (831/IV).

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" występuje w aktach śledczych i aktach kontrolnych śledztwa UB z PUBP w Łomży z lat 1948-1949. Są to akta śledcze i sądowe (Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku) w sprawie karnej przeciwko żołnierzowi NZW Janowi Grabowskiemu pseud. "Wolny" - pojmanemu przez KBW i UB dn. 17 grudnia 1948. W tych aktach śledczych zawarto także m.in. zapisy dot. kolegów ww. z partyzanckiej grupy NZW, w tym wzmiankowanego w śledztwie UB Jana Iwanowskiego pseud. "Czarnota".

IPN Bi 212/2616 t. 1-2 (Sr. 260/49).

Jan Iwanowski pseud. "Czarnota" występuje w aktach śledczych UB z PUBP Łomża - aktach w sprawie karnej z lat 1951-1956. Akta te dot. śledztwa, oskarżenia i skazania żołnierza NZW Kazimierza Krajewskiego pseud. "Klon", "Wilk" - walczącego w latach 1945-1948 z komunistyczną administracją i agenturą na terenie pow. Łomża i pow. Wysokie Mazowieckie wraz z kilkudziesięcioma innymi żołnierzami NZW, w tym z Janem Iwanowskim pseud. "Czarnota".

IPN Bi 212/3981 (Sr. 176/51).